

Arif Künar Sorularımızı Yanıtladı Nükleer Enerji'de Bilinenler, Bilinmeyenler...

Nükleer enerji konusunda en yetkin üyelerimizden biri olan **Arif Künar** ile ülke gündeminin nükleer enerjiye kilitlendiği günlerde söyle-i-yapma ansını yakaladık. Elektronik posta yolu ile sorduğumuz soruları Künar yine elektronik posta yoluyla yanıtladı. Künar söyle-i-yapma dosyasının en önemli bölümlerinden birini oluşturdu. Sorularımıza Künar'ın verdiği çarpıcı yanıtları okuyucularımızın de-erlendirmesine sunuyoruz. Üyemize teşekkür ederiz.

Nükleer yanlılarının yeni dönemde kullandıkları söylemlerden biri de, doğalgazın ve petrolün dışarıya bağımlı bir enerji kaynağı olduğu. Nükleer santraller dışarıya bağımlı bir enerji kaynağı mıdır?

Doğalgaz, petrol, ithal kömür dışarıya bağımlıdır, nükleer teknoloji ve uranyum "içeride" mi buluruz? Fosil kaynaklar tükeniyor da, uranyum tükenmiyor mu? Petrol ve doğalgazda krizler yaşanıyor, fiyatları artıyorsa yakın gelecekte uranyumda da zenginleşilecektir, fiyatının artmayacağına (nitekim uranyum fiyatlarında eskisi kadar üretim olmadığı için; 2004 yılı sonu itibarıyla, bir önceki yıla göre %49 civarında bir artış olmuştur), ambargo uygulanmayacağına garantisini kim verebilir? "Doğalgazda, petrolde ham madde nakli için boru hatlarına ihtiyaç varsa", nükleer yakıt ve atıkların taşınması için "nakle" ihtiyaç yok mu? Üstelik Almanya'da yaşadığı üzere; hem de 30-40 bin polise sahipinde, 3-4 ay süren "belalı", "riskli" bir nakle ihtiyaç olacaktır. Ayrıca sürekli öne sürülen; "Toplam enerji maliyetindeki yakıt maliyeti oranının düşük olması" neyi de ifade eder? İlk yatırım, finansman, kredi maliyetleri; yapım süresinden kaynaklı faizler; güvenlik, kaza, arızalardan kaynaklı maliyetler, söküm ve atık maliyetleri zaten o kadar büyük ki; yakıt maliyetinin "imdadlık" düşük olması bir "avantaj" olamaz.

Nükleer endüstrinin ilk yıllarında, bugünlere ait hesapları neydi, dünyada kaç tane çalışır durumda nükleer santral var?

1974 yılında Uluslararası Atom Enerjisi Ajansı'nın (IAEA) hazırladığı bir rapora

göre; 2000 yılında dünyada 4500 adet nükleer santral olacaktı. Oysa 2005 yılı sonu itibarıyla, 443'ü işletmede olan ve birçoğu neredeyse 15-25 yıldır yapımı devam eden 24 adet nükleer santrali toplarsak, en fazla 467 adet nükleer santral olacaktır. Bu sonuçtan da görüldüğü gibi, nükleer santrallerin yaygınlaşmasına ilişkin öngörülerde, on misli bir yanlışlık ve büyük bir hayal kırıklığı olmuştur.

Örneğin Almanya'nın 2020 yılına kadar tüm reaktörlerini kapatacağı kararı var. Diğer ülkeler için durum nedir?

ABD'de 1978 yılından, Almanya'da 1982 yılından, Kanada'da 1978 yılından itibaren yeni bir nükleer santral siparişi yok. Ülkemizdeki nükleercilerin gözü beğenilen Fransa ise, 1997 yılından itibaren 2010 yılına kadar nükleer programını askıya aldı. Mart 1997 Monju'dan sonra, Eylül 1999'da Tokaimura'da yaşanan Japonya'nın en büyük nükleer kazası nedeniyle, Japonya halkı da nükleer santrallara karşı çıkmaya başladı. Japonya'da, 1996 yılında Maki Kasabası'na yapılmak istenen nükleer santral için, halk; referandumda "hayır" demiştir. Kanada'da, 13 A ustos 1997 tarihinde 21 adet CANDU nükleer santralından 7'si, ABD'li ve Kanada'lı uzmanlarca yapılan denetimlerde yetersiz, tehlikeli ve yönetim hatası bulunduğu için kapatıldı.

Avusturya'da yapımı 1978 yılında biten Zwentendorf Nükleer Santral'ı, referandum sonucu hiç çalıştırılmadan kapatıldı. Filipinler'de Marcos zamanında bitirilen Bataan Nükleer Santral'ı, yapılan binlerce mühendislik hatası ve güvenlik nedeniyle

i letmeye alınmadı. Brezilya ise, yapımı bitmekte olan ikinci santralından ve 1.1 milyar dolar harcadığı üçüncü nükleer santralından vazgeçti. Sırasıyla, 1980 yılında yapılan referandum sonucunda 2010 yılında, elektrikinin %46'sını elde ettiği tüm nükleer santrallerini kapatma kararı aldı ve 1999 Kasım ayında Barseback-1 Santralını sökmeye başladı. İtalya, Kasım 1987'de yapılan referandum sonucu, nükleer enerjiden vazgeçti ve %70 bitmiş olan Montalto di Castro dahil 4 nükleer santralını kapattı. Almanya, 1991'de bitirilen SNR-300 Kalkar santralını ve Hanau MOX tesisini hiç işletmeden kapattı. İspanya 1984 yılında %92'si bitirilen Lemoniz 1-2 ve Valdecaballeros 1-2 santrallerini kapattı. Belçika, AB'nin yollarını tıkayan baskısı sonucu santrallerinden birisini kapatma kararını açıkladı. ABD, 1984 yılında bitmiş olan Shoreham santralını, işletmeye almadan kapattı. Endonezya, Tayland ve Vietnam gibi "Asya Kaplanları", nükleer planlarını terk ettiler. Vazgeçen diğer ülkeler ise Yunanistan; Avusturya, Küba, Meksika, Portekiz, İspanya, Lüksemburg, Danimarka, Yunanistan, Norveç, İsveç, Hollanda, İtalya, İspanya, Yeni Zelanda. Özellikle Avrupa Birliği ülkelerinde çok ciddi düşüşler yaşanmaktadır; "Aday ülkelerde nükleer enerji kullanımını azaltma hedefindedir, bu anda elektrik üretiminde %15 olan payın 2020'lerde %8'e düşeceğini tahmin edilmektedir". Avrupa'da yalnızca Finlandiya Parlamentosu; 92'ye karşı 107 oyla, ülkenin 5. nükleer santralını onaylamıştır.

Nükleer santrallerin atıkları her zaman ele tiri konusu oldu. Nükleerciler atık sorunun çözüldü ünü söylüyorlar. Nükleer karıştırları ne diyor?

Ortalama gücü 1000 MW olan bir nükleer santral, yılda yaklaşık 27 ton yüksek düzeyli, 250 ton orta düzeyli, 450 ton düşük düzeyli atık üretir. Bu atıklar ve tükenmiş yakıt çubukları, 30-40 yıl reaktörün içindeki ya da yanındaki havuzlarda bekletilir. Radyasyon düzeyinin düşmesi beklenir. TAEK'in web sayfasında Serpil Aktürk ve Ayten Tongal tarafından yayınlanan bir raporda; "Birçok ülke son depolamayla ilgili olarak çok fazla araştırma yapmış olsa da, bu konuda uygulama henüz gerçekleşmemiştir." denilmektedir. 2010 yılında ABD'de, 2020 yılında da Finlandiya'da devreye girmesi planlanan yalnızca "teorik" çözümler ve depolama alanları vardır.

1998 yılında İstanbul'daki basın toplantısında, Akkuyu Nükleer Santralını ihalesine Fransızlarla ortak olarak giren Siemens Firması'nın temsilcisi; "Türkiye radyoaktif atıklarını Torosların altına gömebilir" ve "Türkiye'nin parlak zekalı insanları, gelecek 20 yılda nükleer atıkların çözümünü bulacaktır" açıklamasında bulunmuştur.

Nükleer santrallara sahip bir çok "iki yüzlü" ülke, bu atıklardan kurtulmak için yasal veya illegal yollardan; Türkiye, Rusya ve çeşitli Afrika ülkelerini "arka bahçeleri" ve depo olarak kullanmaya çalışıyor. Atom Enerjisi Kurumu eski Başkanı Prof. Dr. Ahmet Yüksel Özemre'nin iddiasına göre; Almanya'dan getirilen 1950 tonluk tehlikeli radyoaktif atık, parakeramikle kaplanmış, Isparta Göltaşı Çimento Fabrikası ile Konya'daki çeşitli tesislerinde yakılarak imha edilmiştir. Bu çok ciddi ve ölümcül iddiaya karşılık, Çevre Bakanlığı, iki gün içerisinde bir ara tırma-soru turma yaptırarak, "bu iddianın gerçek olmadığını" tespit etmiş ve bürokraside bir hızla tahkikat dünya rekorunu kırmıştır. Ayrıca Sinop civarında denizde bulunan radyoaktif atıklı variller, skenderun'da batırılan gemideki atıklar; bu atıklardan kurtulmaya çalışılan ülkelerin niyetlerini, ne kadar sorumsuz, "ahlaksız" davranabildiklerini ortaya koymuştur.

Nükleer yanlılarının önemli söylemlerinden biri de nükleer enerjinin "iklim sözleşmesine çözüm oldu" yönünde. Dolayısıyla nükleer enerjinin çevreci bir enerji olduğunu söylüyorlar. Bu konuda ne diyorsunuz?

Nükleer endüstri ve nükleer lobi, 1980'lerden sonra kaybettiği pazarı ve güveni tekrar kazanabilmek için yeni taktikler ve söylemler geliştirmeye çalışıyor. Bir yandan nükleer enerjinin; "temiz enerji" sayılmasını, iklim

Arif Künar Kimdir?

Nükleer enerji konusunda çalışmaları yakından takip ettiği imzalı Arif Künar, ODTÜ Elektrik-Elektronik Mühendisliği Bölümü mezunu. 1986 Çernobil Nükleer Santral Faciası'ndan sonra onlarca konferans-panele katıldı, gazete ve dergilerde enerji-çevre üzerine yazılar yazdı, yazmaya da devam ediyor. "Neden, Nükleer Santrallara Hayır?" ve "Donki otlar Akkuyu'ya-anti nükleer hikayeler" isimli iki kitabı; EMO tarafından yayımlandı. Künar halen, Tüketici Hakları Derneği Enerji Komisyonu Başkanı, Elektrik Mühendisleri Odası Enerji Komisyonu Üyesi, TMMOB Nükleer Enerji Komisyonu Üyesi, Dünya Enerji Konseyi Türk Milli Komitesi Çevre ve Enerji Komisyonu Üyesidir.

de iklimi karışık çözümlerle söylemini ve bir yandan da "4. kuşak güvenilir" yeni nükleer santral tasarımının geliştirildiğini kamuoyuna kabul ettirmeye çalışıyor. Bu söylemin arkasında da, ABD petrol-silah ve nükleer enerji lobilerinin adamları olduğu söylenen Başkan Bush ve özellikle de Yardımcısı Cheney'in iktidara gelmesinden sonra yayınlanan demeçleri var; "Nükleer enerji güvenlidir ve CO₂ emisyonu yaymamaktadır". Nasıl ki petrol yani "güç" için dünyayı kana buladılar ve iktidarı ele geçirdiler ise; benzer bir stratejiyi de bu kez kansız, 1978 yılından beri nükleer santral siparişi olmayan ABD'yi, çevreyi-dünyayı iktidarı ele geçirecek 1300-1900 adet "nükleer güç" santrali için planlıyorlar.

Mevcut ve giderek artan bu enerji tüketimi hızıyla, nükleer enerji büyük ölçüde fosil yakıtlardan kaynaklanan CO₂ salınımına karşı nasıl alternatif olabilir? 2050 yılına kadar CO₂ salınımını önemli ölçüde azaltmak için, ABD-MIT Üniversitesi Nükleer Enerji uzmanı Neil Todreas'a göre de; 1500 GWe gücünde, yani imdiki nükleer santrallerin 5-6 katı nükleer santral gerekiyor. Buna ne dünya uranyum rezervi, ne hâlâ çözülememi olan atık depolama alanları, ne güvenlik kontrolleri, ne güvenli ve uygun alanlar, ne de finansman yetebilir. Evet, nükleer santraller CO₂ üretmiyor ancak; uranyum madeninin çıkartılmasından, zenginleştirilmesine ve yüz binlerce yıl etkisi devam eden radyoaktif atıkların, sızıntılardan, sızıntıdan ve kazalardan sonra yayılan radyasyonun etkisi ile milyonlarca insanın, doğanın kirlenmesine, yok olmasına neden oluyor. Böyle bir enerji türü, nasıl olur da "temiz" olarak kabul edilebilir? Bu çözüm ve hesaplar; ancak ve ancak, mevcut ve yarı gelecek muhtemel sorunları 5-6 kat daha artırır.

TEÜA tarafından hazırlanan ve 9. Enerji Kongresine sunulan bir tebliğdeki resmi senaryoya göre de; "Nükleer senaryo, net ithalat maliyetinin düşmesiyle birlikte, sera gazının emisyonlarının azaltılması açısından, azaltma maliyeti de göz önüne alındığında uygun bir alternatif olarak görülmektedir. Bu senaryo, her ton CO₂ azaltılması için 7,3 ABD Doları ek maliyet getirmektedir. Planlama dönemi süresince, CO₂ sera gazı emisyonlarında %1'den daha düşük bir azaltım sağlamaktadır." diye belirtilmekte ve; "Yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanımı sera gazı emisyonlarının azaltılmasında alternatif olarak düşünülebilir" de değerlendirilmektedir.

Nükleer yanlıları nükleer santrallerin güvenli olduğunu söylüyor. Nükleer santrallerin bugüne kadarki vukuatları nelerdir?

Nükleer enerji yandaşlarının öne sürdükleri gibi dünyada yalnızca 3 önemli nükleer santral kazası ya anmadı. En büyükleri olan 1957 Windscale (İngiltere), 1979 Three Mile Island (ABD) ve 1986 Çernobil (Sovyetler Birliği) felaketi dışında, her an Çernobil felaketine dönüşebilecek büyüklükte yüzlerce kaza yaandı. Nükleer Fizikçi Prof. Dr. Hayrettin Kılıç'ın aktardığına göre; "Sadece ABD'de, bugüne kadar Nükleer Denetleme Komisyonu'nun (NRC) kayıtlarına göre, felakete yol açabilecek derecede 169 kaza olmuştur. Japonya'da 1992 yılında tam 20 tane önemli kaza rapor edilmiştir. 1992 yılında Rusya, uluslararası kuruluşlara 205 kaza rapor etmek mecburiyetinde kalmıştır". İngiltere'de ise gizlenen ve sonra ortaya çıkarılan 17 ciddi nükleer kaza ya anmıştır.

30 Eylül 1999 günü Japonya'nın Tokaimura Nükleer Santrali'nde meydana gelen ve yine dünyanın yüreğini zıttı getiren kazada, 49 işçi yüksek radyasyon alarak tedavi altına alındı; 1 teknisyen öldü. Santral civarında yaşanan 310 bin kişilik evlerinden dışarı çıkarılmadı, 10 kilometrelik bölge yasak alan ilan edildi. Radyasyon oranı normalin 15 bin katına çıktı. İşçiler, güvenilir, yüksek teknolojilere sahip Japonlar bile, baskı altında itiraf ettiler. Santralin yetkilisi Hideki Motoki; "Son 4 yılda kurallara aykırı işlemler yapıldı." itirafında bulundu ve kaza ile ilgili yapılan araştırmalar sonucunda, tesisdeki işçilerin ve yetkililerin eğitimlerinin, deneyimlerinin iyi olmadığını ortaya çıkardı. Bu kazadan 5 gün sonra, Güney Kore'de Wolsung Nükleer Santrali'nde benzer bir kaza meydana geldi ve resmi açıklamaya göre, 22 işçi yüksek radyasyona maruz kaldı. 9 Eylül 2004 günü, yine Japonya'nın Mihama Nükleer Santrali'nde meydana gelen bir başka kazada; 4 işçi öldü, 7 işçi de radyasyon buharına maruz kaldı.

ngiltere'deki Windscale Nükleer Kazası'nın boyutları tam olarak açıklanmadı ve tam 25 yıl sonra kaza oldu u ortaya çıkarıldı. ABD'de meydana gelen TMI kazasında ise, yaklaşık 2 gün içinde 900 bin ki i tahliye edildi ve bunun maliyeti yaklaşık 1 milyar doları buldu.

Çernobil felaketi ise hâlâ hafızalardan çıkmadı ve etkisi artarak devam ediyor. Nükleercilerin iddialarının aksine, kaza anında do rudan ölen 31 ki i dı nda, binlerce ki i aldıkları yüksek dozdaki radyasyon sonucu geçmi yıllar içinde öldü ve gelecek nesiller de ölmeye, sakat kalmaya devam ediyor. 1992'de Rio de Janerio'daki Dünya Zirvesinde, Ukrayna Çevre Bakanı Dr. Yuri Scherbak, ülkesinde 1986 yılında meydana gelen Çernobil felaketi sonucunda 6000 ki inin öldü ü ve ölü sayısının 40.000'e varacağını, ayrıca yüzbinlerce insanın da kansere yakalanacağını söylemiş tir. Greenpeace, Çernobil'in 20. yılında yaklaşık 90000 ki inin öldü ünü açıklamış tır. Ukrayna ve Rusya dı nda, ba ta Türkiye ve Kuzey Avrupa olmak üzere milyonlarca insan, hayvan ve toprak kirlendi, etkilendi. Özellikle maalesef Karadeniz'de kanser vakaları artmaya başladı. Dünyadaki ekonomi otoriteleri tarafından, hesaplanan mevcut zarar ve gelecek nesillere maliyeti; 350 milyar dolar olarak belirtilmiş tir.

Nükleer enerjinin tartışılan bazı meseleleri ve en temel açmazları neler?

Nükleer sektörde yaşanan büyük açmazın temel nedenleri arasında; yatırım-finansman-kredi-garanti-i letme maliyetlerinde ekonomik-ticari olarak tam bir başarısızlık yaşanması; diğer enerji kaynakları ile rekabet edememesi, atıkların nasıl bertaraf edileceğinin hâlâ çözümsüz olması ve imdiden birçok ülkenin başına çok büyük sorunlar açması; arızalar nedeniyle sık sık devre dışı kalması, normal i letme anında bile çevreye sızan ve i letmede çalışanlara da zarar veren radyasyon yayılımı; sıkça yaşanan ve milyonlarca ki iyi etkileyen nükleer kazalar; yüksek güvenlik nedeniyle lisanslama ve yapım sürelerinin 15-20 yıla uzaması; nükleer silahlanma ve "11 Eylül" saldırısı gibi uluslararası asimetric tehditlerin artması; uranyum yakıtı i letmecilerin sorunları; nükleer enerjiye karşı gelişen yurtdışı tepkisi ve olumsuz güvensizlik; yenilenebilir, alternatif, temiz enerji kaynaklarının gelişmesi; enerji verimliliği, enerjinin etkin kullanımı ve tasarrufu yaklaşımlarının yaygınlaşması; enerji yoğun üretim yerine, düşük enerji kullanımlı teknolojilere ve üretime geçiş; enerji tüketim alanlarının da gelişmesi gibi birçok konu sayılabilir.

Nükleer santral kurulmazsa, enerjimiz yeterli mi?

EPDK, DS, DPT, TOBB, Özelleştirme Dairesi gibi resmi ve i veren kuruluşları da, nükleerden önce yerli ve yenilenebilir enerji kaynaklarına öncelik verilmesini ifade etmişlerdir. Bu sorunuzun cevabını, içinde Enerji Bakanlığı bürokratlarının, teknokratlarının ve sektörün en önemli temsilcilerinin yer aldığı Dünya Enerji Konseyi Türk Milli Komitesi'nin 23.03.2006 tarihli görüşünden uzun bir alıntıyla cevaplamak yeterli sanırım. "Bugün için bilinen rezervleri itibarıyla birincil kaynaklarımızın elektrik enerjisi üretim alanına katkıları şunlardır:

a) Mevcut olanaklar

-Linyitten: 120 milyar kwh

-Ta kömüründen: 10 milyar kwh

-Hidroelektrik enerjiden (ekonomik olarak): 129 milyar kwh

Toplam: 259 milyar kwh

b) Ek olanaklar

-Türkiye genelinde henüz etüdü yapılmamış 1-30 MW arası küçük hidroelektrik tesislerden 10-15 TWh mertebesinde elektrik enerjisi üretilebileceğinden söz edilmektedir. Nehir havzalarında yapılan çalımların güncel ekonomik kriterler çerçevesinde yeniden değerlendirilmesi sonucunda mevcut ekonomik potansiyelin önemli ölçüde artması ile hidrolik potansiyelimiz teknik yapılabilirlik bakımından 190 milyar KWh'a kadar çıkabilir. Böylece hidrolikte 61 milyar KWh ek olanak yaratılabilir.

-2005 sonu itibarıyla doğalgazdan oluşan 66,5 milyar KWh elektrik enerjisi üretilmiş tir. Ancak, bugün doğalgaz santrallerinin üretim kapasitesi 102,3 milyar KWh'dir. Uzun süreli mevcut doğalgaz alım anlaşmaları gereği ve sistem ihtiyacının karşılanması yönünden elektrik üretiminden

do algaz kullanımının devam edeceği dü üncesi ile 2030 yılına kadar elektrik üretiminde hiç yeni do algaz santrali kurmasak bile mevcut 100 milyar KWh'lik do algaz olana ımızın oldu u görülmektedir.

-Yenilenebilir enerji kaynaklarımızın envanteri tam olarak bilinmemektedir. 2030 yılında toplam elektrik üretimi içinde yenilenebilir enerjinin payının %25'e erice i kabulü ile buradan ek olarak (578,5 milyar KWhx0,25=140 milyar KWh) üretim olana ı do abilecektir. Böylece toplam ek kapasite 286 milyar KWh'dir. Toplam üretim kapasitemiz (259+319,5=)578,5 milyar KWh olmaktadır.

c) Enerjinin verimli kullanılması ve kayıp kaçakların önlenmesi

-EE Genel Müdürlü ü'nün yaptığı ı çalı malar sonucu enerjinin verimli bir ekilde kullanılması ile elektrik talebinde %10 oranında tasarruf sa lanabilece ianla ılmaktadır.

-%20 oranındaki kayıp kaça ın %10'nu kaçak kabul edildi inde kaça ın önlenmesi ile %10 da ek tasarruf sa lanacaktır ki bu ikisinin toplam %20 edecektir.

-Bu tasarruf ile birlikte talep tahminleri yüksek senaryoda 2030 yılı için 732 milyar KWh dü ük senaryoda 561 milyar KWh'a dü mektedir.

A- Yüksek Senaryoya göre talep: 767,6 milyar KWh
Kaynakların toplamı: 578,5 milyar KWh

B- Dü ük Senaryoya göre talep: 602,2 milyar KWh
Kaynakların toplamı: 578,5 milyar KWh

Böylece birincil kaynaklarımız artan elektrik enerjisi talebini kar ılamada yüksek senaryoda 2025 yılına, dü ük senaryoda ise 2030 yılına kadar yeterli görülmektedir.

Görülüyor ki, birincil kaynaklar yönünden elektrik enerji üretiminde nükleer santrallara çok acil ihtiyacımız bulunmamaktadır."

Ba bakan, Sinop'u seçti! Neden? Türkiye'de, 2012'de nükleer santral kurmu olabilir mi?

Öncelikle, nükleer tercih özünde siyasi bir tercihtir; teknik ve ekonomik de il. Çünkü, daha önce santral kuran birçok ülke imdi vazgeçti, mevcutları kapatıyor ve kapatma kararları alıyor. Bu nedenle, Sinop veya teknik olarak uygun olmayan bir yer seçilebilir. Sinop'un seçilmesinde, Akkuyu'daki kar ı çıkı lar, Antalya-Mersin bölgesindeki turizm geliri mesi, nüfus artı ve depremler etkin olmu olabilir. Sinop; Hükümet'e göre; daha az nüfuslu, turizmin zayıf oldu u, i izli in fazla oldu u, uluslararası tehditlerin görece az oldu u bir bölge olarak dü ünülmü olabilir. Bu özelliklerinden ötürü,

yöre halkının fazla kar ı çıkmayacağı hesaplanıyor. Ancak yer lisansı alınabilmesi için; 3-4 sene çok ciddi ara tırmaların yapılması gerekiyor. ÇED gerekiyor. Uygun de ilse, yine AKKUYU'ya dönülece iinin sinyalleri veriliyor. Ancak, AKKUYU'da 30 sene önce yer lisansı alınan nükleer santral sahasının, yeniden geli en, de i en kriterlere göre (nüfus, turizm, tarım, deprem, uluslararası tehditler, ula ım, santral modeli vb.) tekrar incelenmesi lazım.

"2009 yılında olu masını beklenen elektrik aç ının kapatılması için nükleer santral kurulmasının gündemde tutuldu u ve zorunlu oldu u" söylemi de artık inandırıcı de ildir. Çünkü bu ülkenin insanları acilen nükleer santral yapılmazsa karanlıkta kalacağı "masalını" 30 yıldır çok dinledi. Ayrıca ABD'deki nükleer santral yapımları en az 15 yıl, Arjantin ve Brezilya'daki son nükleer santral yapımları ise 25 yıl sürmü tür. Siz; 38 yıldır nükleer santral ihalesini yapamamı , arnamesini bile kendi hazırlayamayan, ihalesinin kaç kere iptal edildi i bilinmeyen, ekonomik güvensizliklerin-belirsizliklerin-krizlerin hâlâ sürdü ü, yolsuzlukların en üst boyutta oldu u, dı borcu en fazla olan bir ülkede; 5 yılda nasıl "hızlandırılmı " nükleer santrallar kurabileceksiniz?

Daha endüstrisindeki tehlikeli atık miktarını bilmeyen ve %1'ini bile toplayamayan, radyoaktif röntgen cihazlarını kontrol edemeyen, nükleer santral kurulması için TAEK, EPDK mevzuatı hazır olmayan, Hazinesinin garanti vermedi i, yer lisansının hazır olmadığı , daha önceki hükümetlerin "al ya da öde", "alım garantisi"ni ele tiren ancak "nükleer santral" için aynı yolu öneren, ihalesiz ve aibeli bir sipari verilebilece i ku kusunun olu tu u, özelle tirmelerin, serbestle tirmenin ba arısız oldu u, "Yüce Divan"ların, lisans iptallerinin ya andı ı "güvensiz-garantisiz" bir enerji piyasasında, en az 15 yıllık bir süreç gerektiren ve en 15 milyar doları bulabilecek 3 adet nükleer santral; ne devlet, ne de özel sektör yatırım yapıp, kuramaz.